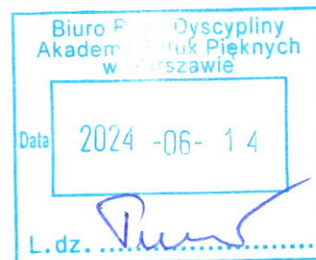

Prof. Krzysztof Skarbek
Akademia Sztuk Pięknych
im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu
Wydział Malarstwa

Wrocław 11.06.2024 r.

Recenzja

W postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki Pana dr Filipa Wierzbickiego - Nowaka, wszczętym uchwałą Rady Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie

Filip Wierzbicki - Nowak obronił dyplom studiów magisterskich na kierunku malarstwo w specjalności malarstwo na Uniwersytecie Artystycznym im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu w 2012 roku. Promotorem pracy praktycznej był prof. Dominik Lejman. Promotorem pracy teoretycznej była prof. Alicja Kępińska. 2018 – Uzyskał stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej: sztuki piękne na Wydziale Malarstwa i Rysunku Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. Tytuł rozprawy doktorskiej: Nawarstwianie i rozwarstwianie. Konteksty przenikania przestrzeni w obrazie. Promotor: dr hab. Katarzyna Kujawska-Murphy, prof. nadzw. UAP, recenzenci: prof. Zbigniew Romańczuk (Akademia Sztuki w Szczecinie) oraz dr hab. Piotr Korzeniowski (Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie). 2016–2020 Asystent w VIII Pracowni Rysunku prof. Katarzyny Kujawskiej - Murphy, prof. UAP, Wydział Malarstwa i Rysunku, Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu. 2020 do chwili obecnej Adiunkt w VIII Pracowni Rysunku prof. Katarzyny Kujawskiej - Murphy, prof. UAP, Wydział Malarstwa i Rysunku, Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu. W pracy dydaktycznej wyróżnia się jako zdyscyplinowany i pracowity współpracownik prof. Katarzyny Kujawskiej - Murphy. Ma bardzo dobry kontakt ze studentami i kadrą macierzystego wydziału. Po uzyskaniu stopnia doktora zorganizował 9 wystaw indywidualnych oraz brał udział w 41 wystawach zbiorowych. Należy tu wymienić wybrane wystawy zrealizowane w zagranicznych ośrodkach sztuki. Wystawy indywidualne: 2023 White Noise, Czong Institute for Contemporary Art (CICA Museum), Gimpo, Korea Płd. 2023 CONNECTIONS, Destelheide, Dworp, Belgia. Wystawy zbiorowe: 2019 Neighbourhood 2, Europejskie Centrum Badawcze, Lebus, Niemcy. 2019 A-21 International Art Exhibition, NIKA Gallery, Osaka, Japonia. 2021 Struktura Sprzeczności, The Polish Museum of America in Chicago, USA. 2021 In Touch, Czong Institute for Contemporary Art (CICA Museum), Gimpo, Korea Płd. 2022 Tirana International Biennale of Graphic Arts, Galeria e Artit Tiranë, Tirana, Albania. 2022 International Mail Art Exhibition, İzmir Resim Heykel Müzesi Kültürpark Sanat Galerisi, Izmir, Turcja. 2023 EARTH.ONE, LITE-HAUS Galerie + Projektraum, Berlin, Niemcy. 2023 Osten Biennial of Drawing Skopje.

2022 National Gallery of N.Macedonia - Chifte Hammam, Skopje, Macedonia Północna.

Brał udział w wielu konkursach, na jakich był nagradzany wyróżnieniami. Otrzymywał stypendia naukowe w kraju i za granicą.

Rezydencje artystyczne: 2023 Artiest in Huis - Destelheide, Dworp, Belgia. 2023 Creative residency, Aviário Studio, Ferreira do Zezere, Portugal.

Psiada również realizacje w przestrzeni publicznej, ponadto prace w kolekcjach krajowych i międzynarodowych. Do bogatego dorobku naukowego należą: 2 autorstwa publikacji, 3 współautorstwa w publikacjach, prace prezentowane w licznych katalogach wystaw, 6 wystąpień na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych lub artystycznych, 5 referatów wygłoszonych na uczelni lub poza uczelnią, 4 uczestnictwa w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych, prowadził badania naukowe: 2021 – 2022. Kierownik projektu badawczego pt. „Współczesne mitologie - badanie utopijnych wizji rzeczywistości opierających się o media cyfrowe, mity, podania.” Przyznanie środków finansowych na realizację tematu badawczego finansowanego ze środków subwencji (2021, 2022, 2023) na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego. Uczestniczył w 2 zespołach oceniających wnioski o finansowanie badań, wnioski o przyznanie nagród naukowych, wnioski w innych konkursach mających charakter naukowy lub dydaktyczny. Brał udział w pracy 3 organów kolegialnych i organizacyjnej na rzecz uczelni. Do osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę należą także prowadzenie przedmiotów, kursów, pełnienie funkcji kuratora 2 wystaw, pełnienie funkcji kierownika 3 projektów artystycznych, współpraca naukowa – krajowa i zagraniczna, udział w pracach jury 3 konkursów, opieka merytoryczna nad studentami, recenzje wystaw, recenzje prac dyplomowych studentów, 15 autorskich warsztatów artystycznych przeprowadzonych na uczelni oraz poza uczelnią. Pełen wykaz poszczególnych osiągnięć naukowych i artystycznych zamieszczony jest w dołączonej dokumentacji habilitanta.

Możemy dostrzec w jego aktywności twórczej zaangażowanie w działalność artystyczną i dydaktyczną. Wieloletnia współpraca wystawiennicza ze środowiskiem twórców z własnej uczelni może zjednywać mu uznanie środowiska. Artystyczna droga dr Filipa Wierzbickiego - Nowaka, przedstawia wiele pól zainteresowań. Jego bogaty dorobek w dziedzinie malarstwa, rysunku, instalacji, multimedialnych obiektów, aktywności dydaktycznej oraz organizacji wystaw i pokazów wskazuje na ilościowe jak również jakościowe dokonania. Jego czynne zaangażowanie się w międzynarodową współpracę naukową, wyraża się w aktywnym działaniu na rzecz uczelni w kraju i za granicą.

Cały wymieniony powyżej dorobek autora wpisuje się w autentyczne, profesjonalne osiągnięcia odpowiednie dla naukowo, artystycznej działalności akademickiej. Znacząca twórcza praca jak również udokumentowane dokonania jego sztuki oraz aktywność popularyzatorska, umożliwiają stwierdzić zgodność z wymogami ustawy o stopniach naukowych.

Ocena osiągnięć artystycznych dr Filipa Wierzbickiego - Nowaka

Według wymagań określonych w artykule 219 ust.1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.)

Opracowanie teoretyczne traktowane jest w przewodzie habilitacyjnym jako referencja, pokazująca możliwości intelektualne dydaktyka, w tym przypadku napisana w analityczny sposób. Kompleksowo ujmująca badane zagadnienia. Należy stwierdzić, że jest ona prezentacją ideowej postawy twórczości autora. Ujawnia także jego zawodowe kompetencje, jako dydaktyka pracującego ze studentami, mającego wpływ na ich kształcenie i kreatywny rozwój. Prezentowane w nim tezy, deklaracje i wyjaśnienia odnoszące się do procesu twórczego, w wielowymiarowy sposób dają pogląd o horyzoncie jego artystycznych poszukiwań. Filip Wierzbicki - Nowak przedstawia obszerny Autoreferat , jak i cykl obrazów akrylowych na płótnie pt. Mitologie wraz z instalacją pt. Zone. W niezwykle szczery i osobisty sposób opisuje swoje doświadczenia artystyczne. Przedstawia głębokie, emocjonalne oraz intelektualne związki z naturą jak również światem przyrody.

Praca omawiająca relację pomiędzy wspomnieniami a wyobraźnią w kontekście postrzegania przestrzeni jest głęboko przemyślana i wnikliwie analizuje procesy poznawcze wpływające na nasze postrzeganie rzeczywistości. Z powodzeniem eksploruje temat pamięci i percepcji, odkrywając skomplikowane zależności między nimi. Twórca eksploruje procesy poznawcze, uwzględniając pamięć jako element zakotwiczony w konkretnych przestrzeniach. Artysta koncentruje się na nietrwałości materiału pamięciowego, wykorzystując szklane tafle jako metaforę dla skomplikowanych struktur pamięci. Poprzez nakładanie warstw szkła, autor kreuje odmienną, nieoczywistą płaszczyznę obszaru, analizując zarówno klarowność informacji, jak i jej deformacje pod wpływem czasu i bodźców. Dzieło podkreśla też znaczenie sfery regionów na peryferiach naszego umysłu dla odczuwania świata. Całość stanowi cenną analizę artystyczną i intelektualną, wnosząc nowe spojrzenie na tematykę pamięci i odczuciach w kontekście sztuk pięknych.

Wykorzystanie szklanej tafli jako metafory nietrwałości pamięci jest szczególnie trafne i artystycznie przemyślane. Poprzez nakładanie warstw szkła, autor udanie oddaje złożoność ludzkiej pamięci, pokazując jej dekonstrukcję i rekonstrukcję w kontekście przestrzeni. Spżytkowanie perspektywy lotu ptaka oraz zawarcie elementów cyfryzacji w interpretacji rozpatrywanych obszarów, dodaje nowego wymiaru tej rozprawie, umożliwiając odbiorcy zanurzenie się w nieoczywistą strukturę utraconych i odnalezionych wspomnień. Świetnie oddana kruchość materiału pamięciowego i konceptualne podejście do kreowania odmiennych teretoriów w dziele, stanowią mocne punkty. Dodatkowo, eksploracja sfer na peryferiach naszego umysłu daje głębszy wgląd w ludzkie sposoby obserwacji a także interpretację otaczającego nas świata.

Przedstawione tezy prezentują się jako artystyczna i przemyślana analiza relacji pomiędzy pamięcią, wyobraźnią a przestrzenią.

Autor słusznie eksploruje tematykę pamięci jako trwałego, ale i nietrwałego elementu naszego umysłu, co stanowi istotny wkład w dziedzinie sztuk pięknych. Całość pracy wykazuje wysoki poziom artystyczny i intelektualny. Dzieło to wnosi istotny wkład w badaniach nad procesami poznawczymi w sztuce współczesnej. Pogłębia nie tylko zrozumienie złożoności ludzkiego odczuwania, ale również wprowadza nowe perspektywy w analizie pamięci i przestrzeni. Twórca rozpatruje relację pomiędzy wspomnieniami a wyobrażeniami, starając się określić rolę obrazu wywołanego w wyobraźni oraz pamięci. Zauważa, że „wyobrażenia przestrzeni oraz związane z nią myśli, pragnienia i odczucia są u dorosłego człowieka bardzo złożone”. Obserwacja ta może nawiązywać do pracy Maurice'a Merleau – Ponty'ego, który w „Fenomenologii percepcji” podkreślał, że percepcja jest fundamentalnym sposobem nawiązywania kontaktu ze światem. W swoich dziełach habilitant twórczo eksploruje transparentność i kruchość szklanych tafli jak również lustrzanych powierzchni. W tej propozycji twórczej jest medium do rozważań malarskich, rysunkowych o problemie związanym z pamięcią i jej wielowarstwowym znaczeniem. Jest to podejście innowacyjne, które można porównać do obrazów Gerarda Richtera. Artysta ten również eksperymentował z transparentnością jak też warstwowością w swojej serii malarstwa pt. „Overpainted Photographs”. Malarz twierdził, „To look is to labor, to move the eyes is to work, but this work is the greatest fun” - „Patrzyć to praca, poruszać oczami to praca, ale ta praca to największa zabawa”. Można stwierdzić, że kandydat spełnia kryteria profesjonalnej wiedzy i wyciągania własnych wniosków w przedstawianych twierdzeniach. Praca pisana jest interesującym językiem, a treść opracowania w logiczny sposób dowodzi postawionych tez. Jego specjalistyczna wiedza predysponuje go do otrzymania stopnia doktora habilitowanego.

Cykl obrazów pt. Mitologie zawiera w sobie wiele trafnie zdefiniowanych problemów formalno, plastycznych, w których autor analizuje kolor i linie w medium malarskim. Poruszają go zjawiska współczesnego życia. Bada jego złożoność ponadto powiązania odwiecznych pragnień z antynomiami i pradawnymi mitologiami. Tworzy opowieść malarską przystępna i spójna. Twórczość artysty stara się być odpowiedzią na pytania o tożsamość, ulotność czasu i przemijaniu kultur, co wyraża w malarski sposób przez duchową podróż w głąb mitów. Autor odnosi się do słowiańskich opowieści, których wartość i bogactwo jest niedoceniana.

Filip Wierzbicki – Nowak tworząc malarską serię „Mitologie”, prezentuje głęboką refleksję nad otaczającą nas rzeczywistością a także jej artystycznego przedstawienia. Korzystając z wielu mediów sztuki, tworzy dzieła, które nie tylko przyciągają uwagę ale także prowokują do zadumy nad kondycją współczesnego człowieka. Wszechstronne prace twórcy z ich różnorodnymi formami wyrazu plastycznego stanowią nieustanną interakcję z widzami, co powinno być kluczowym elementem sztuki aktualnej. Twórczość ta porusza kwestię tożsamości. Jak podkreślał Paul Ricœur, „tożsamość narracyjna jest sposobem, w jaki jednostki i społeczności tworzą swoje opowieści”.

Obrazy autora dobitnie przemawiają do nas swoim, niekonwencjonalnym językiem osobistych interpretacji. Albowiem mitologia nie jest jedynie zbiorem pradawnych podań, ale żywym elementem, który nadal ma wpływ na nasze postrzeganie świata. Praca habilitacyjna „Mitologie” to istotny wkład w dziedzinę sztuki i refleksji nad współczesną kulturą. Twórca wykazuje się nie tylko wiedzą i zrozumieniem historycznych legend, ale również umiejętnością transpozycji tych treści na język malarstwa jak również obiektów artystycznych. Ten zbiór obrazów wraz z instalacją pt. Zone jest przekonującym przykładem, jak dawne mity mogą ciągle inspirować i nakłaniać do refleksji w dzisiejszym świecie.

Warto poddać analizie szczególny obraz z omawianego cyklu zatytułowanego „Terra”. Malarstwo to przedstawia przekrój drzewa widzianego z góry, co tworzy wielowymiarowy efekt związany z przestrzenią i czasem. Artysta wykorzystuje dębowy pień jako metaforę Ziemi, podkreślając jego kruchą strukturę przez własną formę kształtowania malarskiej materii. W tym przykładzie doskonale oddaje ona konceptualne założenia pracy – pokazanie Ziemi jako delikatnej i wymagającej ochrony. Kolorystyka dzieła, utrzymana w chłodnych odcieniach błękitów i fioletów, odwołuje się do duchowej i medytacyjnej sfery ludzkiej egzystencji. To odwołanie się do mistycyzmu natury, które przypomina o odwiecznym cyklu życia i śmierci, jak podkreślał Joseph Campbell w swoich pracach na temat mitologii.

Dla Filipa Wierzbickiego - Nowaka czynnikiem podstawowym w malarstwie, bodaj rozstrzygającym jest kolor. Stara się ograniczać gamę kolorystyczną do barw podstawowych. W osobisty, arbitralny sposób zestawia z nich własne gamy o różnych temperaturach. Uwidaczniająca się dyscyplina twórcza, nasuwa się nam na myśl jako pierwsze wrażenie, w konstruowaniu obrazu z precyzyjnych, skomplikowanych i ruchliwych linii oraz płaszczyzn, przechodzących w formy, wyznaczające własne, tajemnicze znaki. Można dostrzec w nich także dążenie do wprowadzania widza w prywatny świat wrażliwego odczuwania zróżnicowanych, subtelnych, temperaturowych odcieni.

Odbiorca dodatkowo zapoznaje się z szerokim spektrum odmian malarskich materii. Zwrócić należy jednocześnie uwagę na wielość zmieniających się struktur w tych dziełach. Malarstwo autora zawiera w sobie ten rodzaj prawdy, która jest pełna spokoju a zarazem spięcia, kontemplacji i pierwotnej emocji. Prawda ta powinna wzruszać, gdyż obejmuje nieodgadniony element tajemnicy ludzkiego bytu.

Bardzo ważną częścią pracy habilitacyjnej jest co więcej wideoinstalacja pt. „Zone”. Widzimy tu złożone dzieło, które łączy elementy audiowizualne z głęboką symboliką. Projekcja ruchomej kuli, symbolizującej Ziemię, i jej związki z mitologiami, przedstawieniami wszechświata, jak pisał Mircea Eliade, „ są mostem między mitem a rzeczywistością”. Ta instalacja zaprasza widza do metafizycznej podróży, gdzie zacierają się granice między rzeczywistością a wyobraźnią. Natomiast symboliczne elementy takie jak Strzybog, Swaróg czy Perun odwołują się do słowiańskiego panteonu, co dodaje dziełu głębszej warstwy kulturowej. Te archetypy, jak pisał Carl Jung, „ reprezentują kolektywną nieświadomość” i łączą nas z pierwotnymi aspektami ludzkiej natury.

Głęboka potrzeba ciągłych poszukiwań wynikająca z wewnętrznych niepokojów, nadaje postawie artysty swoistego autentyzmu. Jednocześnie konsekwentna działalność dydaktyczna pozwala mu inspirować wielu początkujących artystów. W końcowych podsumowaniach omawianej pracy habilitacyjnej można konstatować, że odnalezienie własnego uniwersum w otaczającej rzeczywistości poprzez sztukę, jest opisywaniem wielu zjawisk w adekwatnej formie. Odnajdujemy tu szereg interesujących refleksji i wniosków, wysnutych z wielopłaszczyznowej praktyki badawczej twórcy, odnoszącej się ponadto do zagadnień filozoficznych. Stanowią one wartościowe dopełnienie ogólnej wiedzy o koncepcjach i zadaniach akademickich w dyscyplinie sztuk pięknych. Autor rzetelnie posługuje się osobistym językiem analizy własnych założeń artystycznych celów. Można dodatkowo zaobserwować, że prezentuje wysoki poziom fachowej wiedzy, jak też autorskich komentarzy. Całość pracy habilitacyjnej jest spójna i oparta na uniwersalnym przekazie. Dostrzec można w niej przemyślaną refleksję nad egzystencją zakłęta w malarskiej materii. Przedstawia się nam wizerunek artysty świadomego, bazującego w swoich dokonaniach na wieloletnim doświadczeniu, wrażliwości, wraz z intuicją, umożliwiających mu stworzyć osobistą wizję sztuki.

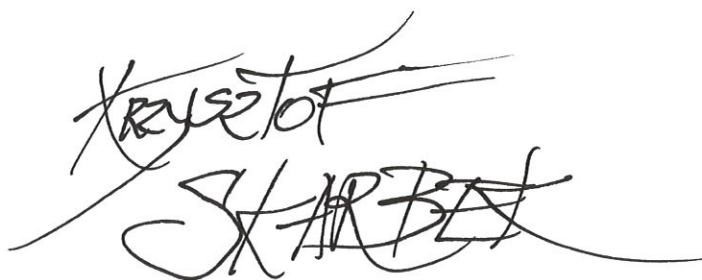
Ocena końcowa

Praca habilitacyjna, obejmująca malarstwo i wideoinstalację, wyróżnia się głębokim zanurzeniem w symbolice i mitach, jednocześnie będąc wyrafinowanym komentarzem w na temat współczesnych problemów ekologicznych jak również egzystencjalnych. Twóca korzystają z różnych mediów oraz inspiracji, tworzy dzieła, jakie nie tylko zachwycają estetycznie, ale również mogą zmuszać do refleksji nad miejscem człowieka we współczesnej cywilizacji. Tym podobne dzieła, jak pisał Walter Benjamin, „przełamują tradycyjne formy percepcji” i otwierają na nowe możliwości interpretacyjne. Filip Wierzbicki - Nowak spełnia kryteria profesjonalnej wiedzy i wyciągania własnych wniosków w przedstawianych twierdzeniach. Treść tego opracowania koncentruje się zasadniczo na omówieniu doświadczeń studyjnych, wynikających z inspiracji towarzyszących powstaniu malarskiego cyklu jak również instalacji. Pokazuje jak można wizualne wrażenia i uczucia przeobrazić na bogaty język sugestywnych, barwnych znaczeń. Zauważamy tu zbiór ważnych twierdzeń i podsumowań zaczerpniętych z wieloletniego doświadczenia i poszukiwań autora. Z pełnym przekonaniem rekomenduję pozytywne rozpatrzenie pracy habilitacyjnej kandydata. Opracowanie to stanowi ważny wkład w rozwój współczesnej sztuki, łącząc głębokie zrozumienie tradycji z innowacyjnymi formami artystycznej ekspresji. Jego specjalistyczna wiedza predysponuje go do otrzymania stopnia doktora habilitowanego.

Konkluzja

Twórcza kreacja połączona z przygotowaniem warsztatowym, oraz wielość poruszanych wątków sztuki, tworzonej w niebanalny i przenikliwy sposób, prezentuje dojrzałą propozycję artystyczną, interesująco scaloną z pracą dydaktyczną. Potwierdzam, że wnosi zasadniczy udział w rozwój dziedziny sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Umożliwia to sformułować z pełnym przeświadczeniem deklarację, że kandydat spełnia wszystkie wymagania określone w 219 ust.1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.) Wnioskuje o nadanie dr Filipowi Wierzbickiemu - Nowakowi stopnia doktora habilitowanego.

prof. Krzysztof Skarbek

A handwritten signature in black ink, consisting of the name 'Krzysztof' on the top line and 'SKARBK' on the bottom line, both written in a stylized, cursive script.